

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Schvertfőgel és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fülöp Márta ügyvéd) által képviselt felperesnek a Szerencsés és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szerencsés Angela ügyvéd) által képviselt I. rendű és II. rendű, a személyesen eljáró III. rendű és IV. rendű alperesek ellen végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt a Fonyódi Városi Bíróságon 5.P.20.009/2009. számon folyamatban volt, majd a Somogy Megyei Bíróság 2009. november 11. napján meghozott 2.Pf.21.405/2009/4. számú ítéletével befejezett perében a felperes 14. számú felülvizsgálati kérelme folytán meghozta a következő

*í t é l e t e t :*

A Legfelsőbb Bíróság a Somogy Megyei Bíróság 2.Pf.21.405/2009/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. és II. rendű alperesnek összesen 80.000 (Nyolcvanezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget. A le nem rótt 145.000 (Egyszáznegyvenötezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

*I n d o k o l á s :*

A 2007. július 20-án végintézkedés hátrahagyásával elhunyt Á. I. J. örökhagyó után törvényes öröklésre jogosult a felperes, a III. rendű alperes és elhunyt testvére perben nem álló két leszármazója.

A hagyatéki eljárásban során az I. rendű alperes által csatolt, az örökhagyó aláírásával ellátott, kézzel írt és B-n 2006. október 11-én kelt végrendelet szerint az örökhagyó általános örököse az I. rendű alperes (aki a III. rendű alperes fia és akinek az örökhagyó a nagybátyja) és örökölt még a II-IV. rendű alperes, valamint a felperes.

Az eljárás közjegyző az örökhatározó (2.421.844 forint értékű) határozatát a végrendelet alapján ideiglenes határozattal adta át.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a végrendeletet nem az örökhatározó írta, életében nem kívánt végrendeletet készíteni, amelyet ki is nyilvánított, továbbá a végrendeletként megszövegezett okiratot nem is tudta volna összeállítani, ezért annak érvénytelenségére hivatkozott.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság - megismételt eljárás eredményeként meghozott - ítéletében megállapította, hogy a B-n 2006. október 11-én kelt végrendelet elnevezésű, Á. I. aláírással ellátott okirat érvénytelen és az alpereseket 145.300 forint le nem rótt illeték, 133.900 forint előlegezett költség és 145.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte egyetemlegesen.

Az ítélet indokolása szerint a bizonyítékok (az örökhatározó érdektelen munkatársának tanúvallomása, valamint az írásszakértőnek az örökhatározó nótákat tartalmazó füzetére figyelembevételével készült szakvéleménye) alapján azt állapította meg, hogy a csatolt végrendelet nem származhat az örökhatározó kezétől, az alperesek pedig a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján kétséget kizáróan nem tudták bizonyítani azt, hogy a végrendelet az örökhatározótól származik, nem tudtak erre vonatkozó bizonyítást felajánlani, mivel a végrendelet elkészítését sem a felek, sem tanú nem látta.

Az alperesek fellebbezése alapján a másodfokú bíróság ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a peres eljárás illetékét és az előlegezett költséget az állam viseli és a felperest az I-IV. rendű alperesek részére 145.000 forint elsőfokú és 80.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság ítéletében kiemelte: A megismételt eljárásban a felperes által megjelölt új bizonyítékok alapján lehetősége volt a felperesnek a keresetét elutasító ítéleti tényállás megváltoztatását eredményező további bizonyításra. Az elsőfokú bíróság azonban a Pp. 206. § (1) bekezdésében írtak téves alkalmazásával döntött, mert ennek során is figyelemmel kell lenni a megelőző eljárás adataira és bizonyítékaira.

A másodfokú bíróság szerint az örökhatározó volt munkatársának tanúvallomása alapján kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy a csatolt ún. nótáskönyv a néhai kézírását tartalmazza. A kiegészítő írásszakértői vélemény sem zárta ki, hogy a két írásminta azonos személytől származna, a szakértő csak nagy valószínűséggel következtetett arra, hogy a kérdéses írásokat és dalszövegeket nem

azonos személy írta. Az újabb bizonyítékok ezért nem döntötték meg a megelőző eljárásban beszerzett bizonyítékokat. A nem vitatott írásminták alapján készült szakvélemény szerint a kézzel írt végrendeletben szereplő kézírás és az aláírás az örökhagyótól származik; az örökhagyó végakarátát alátámasztotta dr. V. L. tanúvallomása, akitől az örökhagyó megkérdezte, hogy milyen módon kell a végrendeletet elkészíteni. Nevezett elmondta azt is, hogy azt az örökhagyó titokban kívánta tartani, ezért tájékoztatta, hogy a végrendelet elkészítésének legegyszerűbb módja, ha elejétől a végéig maga írja. Az örökhagyó megkérdezte, hogy minek kell abban szerepelnie, pár dolgot egy újság oldalára fel is jegyzett. Mindezen peradatok alátámasztották, hogy az örökhagyó végrendeletet akart készíteni és készített is, saját kézzel írt írásbeli végrendeletet.

A másodfokú bíróság a további bizonyítást, mint szükségtelent mellőzte.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és kereseti kérelmének való helytadást, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélettel megállapított tényállás a Pp. 206. § (1) bekezdését sérti és a másodfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségének sem.

A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint iratellenes a másodfokú bíróság azon megállapítása, mely szerint P. J. tanúvallomásából nem volt megállapítható kétséget kizáróan, hogy a „zsebkönyvben”, azaz az ún. nótáskönyvben lévő kézírás az örökhagyótól származik. Továbbá a bíróság az írásszakértő kiegészítő szakvéleményéből okszerűtlen következtetést vont le, mert a szakértő az írásminták írásmozgás sajátosságait összehasonlítva megállapította, hogy az általános és a különös írásmozgás sajátosságai eltérnek és okszerűtlenül döntő jelentőséget tulajdonított egyetlen betű (AÁ) szerkezetében fellelhető hasonlóságnak. Figyelman kívül hagyta a felperes által készített magánszakvélemény megállapításait, melyek nemcsak az írásképre, hanem a szövegek helyesírására és az írás kidolgozottsági színvonalára is vonatkoznak; ezzel kapcsolatban dr. V. L. tanú is azt nyilatkozta, hogy az örökhagyó „nem egy könnyedén író embert volt”, mely bizonyíték mellőzésének indokát sem adta.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelemnek mint rendkívüli perorvoslatnak az alapja a jogszabálysértés, amely anyagi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt lehet, utóbbi azonban a felülvizsgálati kérelmet csak abban az esetben alapozza meg a Pp. 270. § (2) bekezdése és Pp. 275. § (3) bekezdése egybevetéséből következően, ha annak az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatása volt.

A felperes felülvizsgálati kérelmében csak eljárási szabálysértésre, elődlegesen a Pp. 206. § (1) bekezdését sértő iratellenes tényállás megállapítására, a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésére hivatkozott.

Helytállóan állapította meg - a felperes érvelésével szemben - a másodfokú bíróság azt, hogy P. J.f tanúvallomása a nótáskönyvben lévő írásoknak az örökhagyótól származására vonatkozóan bizonytalan volt. Ezért a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján e bizonyíték bizonyító erejének megítélése során - helyesen - akként foglalt állást, hogy arra nem lehet való tények megállapítását alapítani.

Az írásszakértő kiegészítő szakvéleményében az alapeljárás során adott szakvéleményét nem vonta vissza, hanem kiegészítette azzal, hogy a végrendeletben „hamisítás, utánczás jegyei” nincsenek jelen, természetes jellegű írásoknak minősíthetők, és csupán a dalszövegírások és a végrendelet összehasonlítása alapján vonta le azt a következtetést, hogy találhatóak hasonló jegyek, de azok eltérnek bizonyos tulajdonságaikat illetően, ezért „nagy valószínűséggel nem egyazon személy írta”.

Azt a szakértő mind az alap, mind a kiegészítő szakvéleményében megállapította, hogy a felek által sem vitatott - az örökhagyó különféle okiratokon lévő - aláírásmintái és a végrendelet írója az örökhagyó (a kiegészítő szakvélemény sem zárta ezt ki egyértelműen). A felperes által beszerzett magánszakvéleményt a másodfokú bíróság - az adott esetben a Legfelsőbb Bíróság által is elfogadottan - nem bizonyítékként, hanem a felperes szakszerű előadásának tekintve a bizonyítékok között nem értékelte. Mindezek alapján a jogerős ítélettel megállapított tényállás nem tekinthető okszerűtlennek, a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek, mely szerint a perbeli végrendeletet nem az örökhagyó írta, a Pp. 164. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően nem tett eleget, ezért a bizonyítatlanság következményei is őt terhelik.

Nem lehet a Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmét megállapítani önmagában abból az okból, hogy a bíróság az egyes bizonyítékok tartalmát a féltől eltérően értékeli. Az erre vonatkozó felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok mérlegelését támadja, felülmérlegelésre irányul, melyre a Pp. 270. § (2) bekezdése és Pp. 275. § (3) bekezdése egymással való összevetéséből következően a Legfelsőbb Bíróságnak nincs jogi lehetősége.

A másodfokú bíróság a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét sem sértette, mert az ítélet 2-3. oldalán röviden indokát adta, hogy ítéletét mely bizonyítékokra alapította.

Mivel az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértés nem áll fenn, az ítélet hatályon kívül helyezésére és a másodfokú eljárás megismétlésére ok és szükség nincsen, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre; az ellenkérelmet előterjesztő I-II. rendű alpereseknek a felülvizsgálati eljárásban a jogi képviselőjükkel költségük merült fel. A Legfelsőbb Bíróság ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperest az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére kötelezte és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján megállapította, hogy a felperes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el. Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja szerint felülvizsgálatnak nincs helye.

, 2010. szeptember 8.

. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Julia s.k. előadó bíró, Dr. Csentericsné Dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. bíró